

HUMANUS: bibliográfiai műhelyek együttműködésének lehetősége

TAMÁS Kincső

A Humántudományi Tanulmányok és Cikk Adatbázisa, azaz a HUMANUS a bibliográfiai műhelyek közötti együttműködés lehetőségét kínálja.

E konferencia előadásában már szó volt több intézmény bibliográfia-készítéssel, szakirodalmi adatbázis-építéssel kapcsolatos feladatvállalásának indokairól és gyakorlatáról. Felsorakoztak a bibliográfia-készítés – szakirodalmi adatbázis-építés feltételrendszerének elemei. Körképet kaptunk a humán- és társadalomtudományok területére vonatkozó szakirodalmi tájékoztatást biztosító adott hazai könyvtárak munkamódszereiről, prioritásairól, céljairól.

Már e körkép alapján is kirajzolódnak e bibliográfiai műhelyek együttműködési potenciáljának jellemzői.

A HUMANUS az Országos Széchényi Könyvtár főigazgatója, valamint a Gyűjteményfejlesztési és Feldolgozási Igazgató által meghatározott elvek alapján épül. A szolgáltatás saját honlappal rendelkezik, melynek nyitóoldala: <http://www.oszk.hu/humanus/> (1. ábra).

A HUMANUS adatbázis a gyűjtőköréhez tartozó anyag bibliográfiai feltárását, feldolgozását a könyvtárak, kiadók/szerkesztőségek, kutatók, azaz valamennyi érintett szereplő bevonásával hivatott szolgáltatni. Az egyik alapfeladata a gyűjtőköréhez tartozó anyag feltárását végző intézmények munkafolyamatainak összehangolása, az *érintett könyvtárak közötti együttműködés* ösztönzése.

1. ábra
<http://www.oszk.hu/humanus/>

Indokolt-e az együttműködésen alapuló munkamódszer?

A válaszhoz tekintsük át az időszaki kiadványok (pl. folyóirat) néhány alapvető – számunkra meghatározó fontosságú – tulajdonságát.

Az időszaki kiadványok:

- ⊙ jellegükből fakadóan időszakosan jelennek meg;
- ⊙ egy adott tudományterület magfolyóirataként számon tartott kiadvány is közölhet szórványosan olyan publikációt, amely más tudományterülethez (is) tartozik;
- ⊙ adott folyóiratcikkek – a tudományterületek közötti kapcsolatok miatt – értelemszerűen több tudományterületre is vonatkozhat.

Következésképpen a különböző szakterület pub-

likációit gyűjtő és feldolgozó (szak)könyvtárak is kénytelenek ugyanazon folyóirat egyes füzetait is figyelemmel követni. Mindezek mellett a gyűjtőkörükhöz tartozó, de csak szórványosan megjelenő publikációk akaratlanul is elérülhetik figyelmüket. A bibliográfia-készítés, szakirodalmi adatbázis-építés feladatában részt vállaló könyvtárak munkája több ponton találkozik tehát.

E dokumentumtípus feltárása esetében (a szolgáltatás felépítésében az első ütemet valójában az időszaki kiadványok feldolgozásának összehangolása jelenti, ezt követi majd a tanulmánykötetek összehangolt feldolgozásának megszervezése) kézenfekvő a következő (a honlapon olvasható) – együttműködési „játékszabály” elfogadása, alkalmazása:

<p>A közös munkamódszer szabályai</p> <p>Minden folyóirathoz, évkönyvhöz (📄) tartozik egy feldolgozó intézmény. A feldolgozó intézmény készíti el a vállalt folyóirat, évkönyv valamennyi, feldolgozásra kiválasztott publikációjának bibliográfiai leírását. egyszeri feldolgozás</p> <p>A feldolgozó intézmény minden egyes bibliográfiai rekordot (📄) besorol a vonatkozó összes tudományterületi csoportba. Egy bibliográfiai rekord több tudományterülethez is tartozhat. A tudományterületi felosztás megegyezés alapján született. A felosztás bővíthető, szükség esetén módosítható.</p> <p>Minden tudományterülethez tartozik legalább egy tudományterületi felelős intézmény, amely a területéhez sorolt bibliográfiai rekordok tartalmi feltárásáról gondoskodik, azaz kiegészíti a bibliográfiai rekordot a megfelelő mezőkkel. többszöri felhasználás Az egyes tudományterületekhez több felelős is tartozhat (például: irodalomtudomány). Cél a kutatóhelyek, tudományos testületek és könyvtárak közötti munkamegosztás, kölcsönös szakmai ellenőrzés. A tudományterületért felelős intézmény egyidejűleg feldolgozó intézmény is lehet.</p>	
tudományterület	tudományterületi felelős(ök)

2. ábra

A közös munka szabályairól a honlap tájékoztatása szerint

<p>A közös munkamódszer előnyei a résztvevők számára</p> <p>Az egyszeri feldolgozás – többszöri felhasználás eredményeként több folyóirat, évkönyv bibliográfiai feldolgozása, ezáltal nagyobb szakirodalmi lefedettség és magasabb szintű tájékoztatás valósítható meg.</p> <p>A HUMANUS keretein belül végzett feldolgozó munka során a tudományterületi felelőssel még nem rendelkező alábbi területekre eddig kijelölt rekordok száma (2009. 02. 03. adatok alapján):</p>			
	tanulmánykötetben	folyóiratban, évkönyvben	összesen
nyelvtudomány	291	94	385
vallás, teológia	491	1096	1587
művészet	405	1093	1498
néprajztudomány	160	79	239
helytörténet	160	321	481
<p>Példa a közös munkamódszerre: a Könyvtörténeti és Könyvtártudományi Szakkönyvtár által feldolgozott folyóiratokból, évkönyvekből</p>			

3. ábra

Az együttműködés előnyei

A HUMANUS-konzorcium tagjai tehát a bemutatott együttműködési elvek alapján végzik a feldolgozó munkájukat. Mivel az időszaki kiadványok, a hozzájuk tartozó tudományterületek, adott esetben a feldolgozó intézményük

változik, a honlapon (*Folyóiratok, évkönyvek listája menü*) elérhető a következő, az adatbázishoz vezető, tehát az aktuális állapotot mutató ugrópontok:

Folyóiratok, évkönyvek listája

összes folyóirat, évkönyv

kurrens
feldolgozó intézmény: BI; BPMK; HM; KSZK; MTA ETK; MTA ITI; OIK; OPKM;
OSZK/HBO; SZTE EK

MATARKA
feldolgozó intézményre vár [rövidített, nyomtatható verzió]
megjelenési helyenként

megszűnt

ÖSSZES TANULMÁNYKÖTET

■ **IRODALOMTUDOMÁNY**
Folyóiratok, évkönyvek

kurrens
feldolgozó intézményre vár

megszűnt

Tanulmánykötetek

4. ábra

A folyóiratok, évkönyvek listája menü a honlapon

A bibliográfiai műhelyek közötti együttműködés (egyeztetett munkamódszer az érintett könyvtárak érdekében; közös keresés a felhasználók érdekében) *legmagasabb szintje* az online adatbevitel a HUMANUS-ba.

<p>MTA Irodalomtudományi Intézet (MTA ITI) 1118 Budapest, Ménesi út 11-13.</p>	
<p>munkatípus: ● online adatbevitel a HUMANUS-ba <u>vállalt folyóiratok, évkönyvek listája</u></p>	
<p>Országos Idegennyelvű Könyvtár (OIK) 1056 Budapest, Molnár u. 11.</p>	
<p>munkatípus: ● online adatbevitel a HUMANUS-ba <u>vállalt folyóiratok, évkönyvek listája</u></p>	
<p>Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum (OPKM) 1089 Budapest, Könyves K. crt. 40.</p>	
<p>munkatípus: ● online adatbevitel saját rendszerben, közös keresés a HUMANUS-szal (fejlesztés alatt)</p>	

5. ábra

Online adatbeviteli szinten feldolgozó partnerek

Műhelyünk, az OSZK humántudományi bibliográfiai osztálya (HBO) a 2008. február 5-e óta működő konzorcium koordinátoraként minden potenciális együttműködő fél esetében ezt a megoldást javasolja, ill. ösztönzi, mivel – a

kezdetekhez visszakanyarodva – a HUMANUS kifejezetten a részdokumentumok bibliográfiai feltárására van kifejlesztve (ld. a 6. ábrát a Bodza keretrendszerben történő feldolgozáshoz).

HUMANUS > Könyvtáraknak > az ADATBÁZIS bemutatása

A **BODZA** tanulmányok és cikkek leírására történő alkalmazásakor tovább gazdagodott a keretrendszer **felhasználóbarát** jellege, és így a HUMANUS megoldást kínál a hasonló hazai adatbázisok által mindeddig megoldatlan kérdésekre is.

A **részdokumentum** – **forrásdokumentum** között **rekordkapcsolat** van:
 cikk – folyóirat, évkönyv
 tanulmány – tanulmánykötet

Egyszerű keresőkérdésekkel **megállapítható**:
 Adott folyóirat, évkönyv mely évfolyamai, füzetszámjai vannak feldolgozva az adatbázisban?
 Adott tanulmánykötet milyen mértékben van feldolgozva az adatbázisban?
 Milyen ismeretéseket írtak adott műről (pl. könyvről)?
 Van idegen nyelvű fordítása az adott cikknek, tanulmánynak (és fordítva: valamely idegen nyelvű publikáció fordítása adott cikk, tanulmány)?

cikk – folyóirat, évkönyv
 Az egyes cikk rekordja **továbblépési pontot** kínál a **forrásdokumentumhoz**, azaz a folyóirathoz, évkönyvhöz:

<p>29 találat számozás szerint rendezve 🔍</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A minimalizmus / a szerkesztőbizottság In: Helikon (Budapest) (1964.). – 49. (2003) 1/2., A minimalizmus, p. 1-2. 2. Az amerikai minimalizmus / Bocsor Péter, Medgyes Tamás In: Helikon (Budapest) (1964.). – 49. (2003) 1/2., A minimalizmus, p. 3-13. 3. Az írásról / Raymond Carver ; fordította Konczer Kinga In: Helikon (Budapest) (1964.). – 49. (2003) 1/2., A minimalizmus, p. 14-17. 4. Tűz után tűzbe - beszélgetés Raymond Carverrel / [riporter] Michael Schumacher ; fordította Vernyik Zénó In: Helikon (Budapest) (1964.). – 49. (2003) 1/2., A minimalizmus, p. 18-35. 5. Minimalista próza és kritikai doktrína / Diane Stevenson ; fordította Papp Vivien Anikó In: Helikon (Budapest) (1964.). – 49. (2003) 1/2., A minimalizmus, p. 36-41. 6. Interjú Bobbie Ann Masonnel / [riporter] Bonnie Lyons, Bill Oliver ; fordította Pető Tímea In: Helikon (Budapest) (1964.). – 	<p>humanus#9769</p> <p>Főcím / szerzőségi közlés: Az amerikai minimalizmus / Bocsor Péter, Medgyes Tamás</p> <p>Dokumentumtípus: cikk</p> <p>Forrásdokumentuma: Helikon : világirodalmi figyelő : a Magyar Tudományos Akadémia Irodalomtörténeti Intézetének folyóirata. – Budapest, 1964-49. (2003) 1/2., A minimalizmus</p> <p>Formátum: p. 3-13.</p> <p>Ország: Magyarország</p> <p>Nyelv: magyar</p> <p>Megjegyzés(ek): Bibliogr. a jegyzetekben</p> <p>Szerző / közreműködő: Bocsor Péter</p>
---	--

6. ábra

Feldolgozás a BODZA keretrendszerben: a cikkek, tanulmányok feldolgozásának sajátosságai

A HUMANUS-ba történő online adatbevitel nem igényel fejlesztéseket, és lévén szó online adatbevitelről, az „eredmény” azonnal látható. Természetesen adott bibliográfiai műhellyel való együttműködés esetében egyéni kívánságok, igények merülhetnek fel. Együttműködő partnereinknek minden esetben érdemes megfogalmazni igényeiket, hogy közösen tovább tudjuk gondolni a lehetőségeket. A cikkfeldolgozás országos összehangolása, a párhuzamos feldolgozások kiküszöbölése érdekében kezdettől fogva hangoztatott alapelvünk, hogy partnereinkkel közösen alakítsuk, építsük a rendszert.

Milyen szintjei lehetségesek az együttműködésnek?

Tételezzük fel például, hogy adott intézmény a HUMANUS-ban történő feldolgozás mellett döntene ugyan, de az analitikus rekordokat az általa addig használt rendszerben is tovább akarja szolgáltatni (elterjedt gyakorlat e dokumentumtípusnak a könyvtár integrált rendszerében való feltárása). Ebben az esetben a megoldást a HUMANUS-ban történő feldolgozás, illetve a feltárt anyag „visszaszolgáltatása” jelenti. (Mindannyian tudjuk, hogy komplexebb rekordtartalomtól elő lehet állítani kevésbé összetett rekordot, fordított esetben viszont ez nem lehetséges.)

Az együttműködés következő szintje: online adatbevitel saját rendszerben, közös keresés a HUMANUS-szal, ahogy ezt a OPKM példája is mutatja:

Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum (OPKM)
1089 Budapest, Könyves K. krt. 40.

munkatípus: ● online adatbevitel saját rendszerben, (fejlesztés alatt)
közös keresés a HUMANUS-szal

[vállalt folyóiratok, évkönyvek listája](#)

7. ábra
Az OPKM adatbeviteli szintje

Ez a választás már konverziós műveleteket feltételez a két rendszer között. Az egyeztetett munkamódszer alapján történő feldolgozó munka során természetesen így is találkozunk olyan időszaki kiadványokkal,

amelyeket nem tár fel a HUMANUS egyetlen együttműködő intézménye sem, mert a kiadvány nem tartozik a gyűjtőkörhöz. Ilyen kiadvány például:

📖 humanus#166454 🏠 ⬅ ➡

Főcím : alcím:
Erdélyi társadalom : szociológiai szakfolyóirat : a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem Szociológia Tanszéke magyar tagozatának folyóirata

Megjelenés:
Cluj-Napoca : Presa universitară clujeană, 2003-

ISSN:
1583-6347

Eredeti, bővebb leírás:
→ (NEKTÁR)000002521957 (külső kapcsolat)

Dokumentumtípus:
folyóirat

Tudományterület:
Szociológia
Kisebbségtudomány

Feldolgozottság foka / feldolgozó intézmény:
teljes / SzocioWeb

Ismertetés:
Sokszíniú társadalom / Gergely Orsolya **In:** Székelyföld (Miercurea Ciuc). – 12. (2008) 1., p. 153-159.

[anonim] címkés formában [?]

8. ábra
Gyűjtőkörbe nem tartozó folyóirat megjelenése

Ebben az esetben a szóban forgó időszaki kiadvány mint ismertett mű került a látóterünkbe, s ugyan önálló rekord formájában tartjuk nyilván, csupán az analitikus feldolgozását végző szolgáltatásnak a nevét tüntetjük fel (jelen esetben: SzocioWeb). Ha a felhasználók – szerintem jogos – igényeit tartjuk szem előtt, akkor ennek a másik szolgáltatáshoz elvezető, minimális információknak az értéke felértékelődik (nevezetesen a felhasználó nem kényszerül az analitikus feltárást végző bibliográfiai műhelyek, illetve az általuk feldolgozott kiadványok listáinak összevetésére stb.). Ez a megoldás a felhasználó és a feldolgozó könyvtárak számára egyaránt barátságos és semmiképpen sem félrevezető. (Optimális esetben a vonatkozó szolgáltatást végző munkacsoporttal történő egyeztetés után vezetjük be a szolgáltatás nevét a HUMANUS-os folyóirat-rekordba.)

A rendszer fejlesztése folyamatos. Ennek a kijelentésnek számomra túlnyomóan pozitív a tartalma: az egyes konzorciumi tagok által megfogalmazott kifogásokat és javaslatokat a konzorcium koordinátoraiként nem csupán felmérni, összegezni tudjuk, hanem arra is lehetőségünk van, hogy azt közvetíthessük, átadhassuk a fejlesztőnek.

Végezetül egy olyan megoldást mutatok be, amely – reményeink szerint – egyszerűségével nyeri el a felhasználó és a feldolgozó bizalmát. A következő ábrákon egy többkötetes kiadvány (Vallási néprajz) analitikus rekordjaihoz vezető egyik lehetséges utat mutatom meg. A kiadvány közös adatait tartalmazó rekordból indulva:

The screenshot shows the HUMANUS database search interface. On the left, there is a list of filters under the heading 'Cikk-MOKKA'. The filters include: HUMANUS — Humántudományi Tanulmányok és Cikkek, HUNI — Hungarika Információ, Magyar Nyelvi Filozófiai Irodalom, MANCI — Magyar és nemzetközi cikkek, MANCI Referátumok (MANRF), nem humántudomány, Országos Idegennyelvű Könyvtár, OSZK Katalógus — Amicus, Romániai Magyar Társadalomtudományi Irodalom (Kolosvávár), SZTE Egyetemi Bibliográfia, and SZTE Egyetemi Cikkek. Below the filters are search input fields for 'Cím' (set to 'vallási néprajz'), 'Dokumentumtípus' (set to 'monográfia'), 'Folyóiratban', and 'Tudományterület'. There are 'Keresés' and 'Törlés' buttons. Below the buttons, it says 'Összes feldolgozott folyóirat, tanulmánykötet'. At the bottom left, it shows '[anonim] magyar'. On the right, the search results pane shows '1 találat' (1 hit) with the entry: '1. Vallási néprajz / [kiad. az ELTE Folklore Tanszék]. – Budapest, 1985 [1986]-'. At the bottom right, it shows '20/lap' and navigation icons.

9. ábra

Többkötetes kiadvány analitikus rekordjainak elérése

az egyes kötetek rekordjain keresztül:

The screenshot shows a library catalog record for 'Vallási néprajz' (Religious Folklore) published by ELTE Folklore Tanszék in Budapest, 1985. The record is displayed in a two-pane window. The left pane shows the search results, and the right pane shows the detailed record for the selected item. The record includes the following information:

- Főcím / szerzőségi közlés:** Vallási néprajz / [kiad. az ELTE Folklore Tanszék]
- Dokumentumtípus:** könyv
- Megjelenés:** Budapest : ELTE, 1985 [1986]-
- Formátum:** 20 cm
- Ország:** Magyarország
- Nyelv:** magyar
- Kötetadatok:**
 - Vallási néprajz / [kiad. az ELTE Folklore Tanszék] – Budapest : ELTE, 1985 [1986] – 1., Református néphagyományok : Tanulmánygyűjtemény, melyet Kálvin Intéstitúciója első kiadásának 450. évfordulójára ajánlunk / szerk. Dankó Imre, Kullós Imola. – 1985 [1986]
 - Vallási néprajz / [kiad. az ELTE Folklore Tanszék] – Budapest : ELTE, 1985 [1986] – 2., Protestáns egyházi források, kutatók, hagyományok : Tanulmánygyűjtemény, melyet dr. Illyés Endre emlékének ajánlunk / szerk. Dankó Imre, Kullós Imola. – 1985 [1986]
 - Vallási néprajz / [kiad. az ELTE Folklore Tanszék] – Budapest : ELTE, 1985 [1986] – 3., Módszerek és történeti adatok : Tanulmánygyűjtemény ... dr. Ujszászy Kálmán 85. születésnapjára / [szerk. Dankó Imre, Kullós Imola]. – 1987 [1988]
 - Vallási néprajz / [kiad. az ELTE Folklore Tanszék] – Budapest : ELTE, 1985 [1986] – 4., Vallásosság és népi kultúra a határainkon túl / szerk. Fejős Zoltán, Kullós Imola. – 1990
 - Vallási néprajz / [kiad. az ELTE Folklore Tanszék] – Budapest : ELTE, 1985 [1986]-

10. ábra
Kötetadatok

jutunk el az első kötet tanulmányainak rekordjaihoz:

The screenshot shows a library catalog record for 'Vallási néprajz' (Religious Folklore) published by ELTE Folklore Tanszék in Budapest, 1985. The record is displayed in a two-pane window. The left pane shows the search results, and the right pane shows the detailed record for the selected item. The record includes the following information:

- Főcím / szerzőségi közlés:** Vallási néprajz / [kiad. az ELTE Folklore Tanszék]
- Dokumentumtípus:** könyv
- Megjelenés:** Budapest : ELTE, 1985 [1986]-
- Formátum:** 20 cm
- Ország:** Magyarország
- Nyelv:** magyar
- Kötetadatok:**
 - Vallási néprajz / [kiad. az ELTE Folklore Tanszék] – Budapest : ELTE, 1985 [1986] – 1., Református néphagyományok : Tanulmánygyűjtemény, melyet Kálvin Intéstitúciója első kiadásának 450. évfordulójára ajánlunk / szerk. Dankó Imre, Kullós Imola. – 1985 [1986]
 - Vallási néprajz / [kiad. az ELTE Folklore Tanszék] – Budapest : ELTE, 1985 [1986] – 2., Protestáns egyházi források, kutatók, hagyományok : Tanulmánygyűjtemény, melyet dr. Illyés Endre emlékének ajánlunk / szerk. Dankó Imre, Kullós Imola. – 1985 [1986]
 - Vallási néprajz / [kiad. az ELTE Folklore Tanszék] – Budapest : ELTE, 1985 [1986] – 3., Módszerek és történeti adatok : Tanulmánygyűjtemény ... dr. Ujszászy Kálmán 85. születésnapjára / [szerk. Dankó Imre, Kullós Imola]. – 1987 [1988]
 - Vallási néprajz / [kiad. az ELTE Folklore Tanszék] – Budapest : ELTE, 1985 [1986] – 4., Vallásosság és népi kultúra a határainkon túl / szerk. Fejős Zoltán, Kullós Imola. – 1990
 - Vallási néprajz / [kiad. az ELTE Folklore Tanszék] – Budapest : ELTE, 1985 [1986]-

11. ábra
Az első kötet adatai

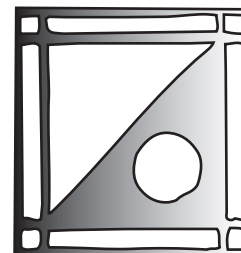
A bemutatott példa egyben a tanulmánykötek feldolgozásának irányába tett lépéseket is bizonyítja.

Irodalom:

RÁCZ Ágnes: Hol tartunk a Humán Szakirodalmi Adatbázis megvalósításában? = Könyvtári Figyelő, 51. évf.. 2005. 4. sz. 751–760. p.

RÁCZ Ágnes: A HUMANUS adatbázis fejlesztése, különös tekintettel a könyvtártudományi és könyvtörténeti dokumentációra. = Könyvtári Figyelő, 54. évf. 2008. 2. sz. 207–221. p.

TAMÁS Kincső – VASBÁNYAI Ferenc: HUMANUS – Humántudományi Tanulmányok és Cikk adatbázisa. = Könyv., Könyvtár, Könyvtáros, 17. évf. 2008. 2. sz. 29–34. p.

Új kiadványok az OSZK kiadásában

Az OSZK és a Kossuth Kiadó gondozásában nemrégiben jelent meg Plihál Katalin: Magyarország legszebb térképei 1528–1895. című kötet, az Amor Librorum sorozatban pedig a következő hasonló kiadványok:
Kováts Ferentz: Az utak' és utszak' építésének módja. Pozsony – Kassa, 1778.
Bachich József: A legszükségesebb tudományoknak veleje. Pozsony, 1821.
Szepesi Csombor Márton: Europica varietas. Kassa, 1620.

valamint

Veszprémy László – Wehli Tünde: A Képes Krónika könyve (Fotó: Hapák József)

A könyvek megvásárolhatók az OSZK Széchényi Ferenc Könyvesboltban
További információ: Budai-Király Tímea (kiadvány@oszk.hu)

Plakátkiállítás Sevillában

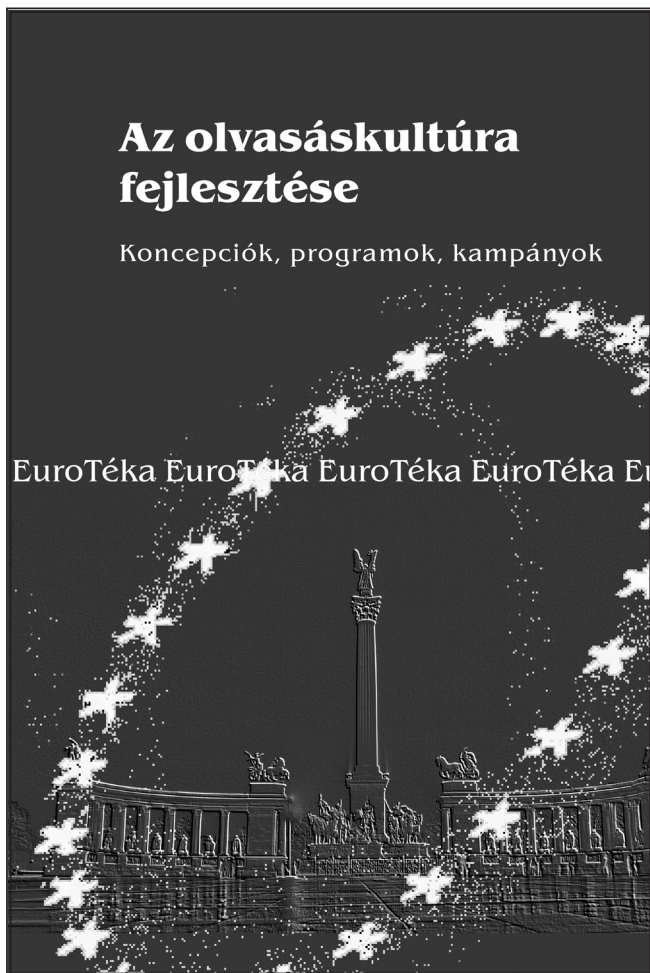
Az OSZK Plakát- és Kisnyomtatványtárában őrzött két világháború közötti kereskedelmi plakátokból nyílt kiállítás a spanyolországban Valencia után immár Sevillában is. A tárlat 2009. október 22. és 2010. január 24-e között olyan magyar művészek plakátjait mutatja be, mint Irsai István, Kassák Lajos, Berény Róbert, Bortnyik Sándor vagy a Macskássy testvérek. A kiállítás helyszíne a sevillai Andalúz Kortárs Művészeti Központ. (OSZK levelező lista, 2009. okt. 17. Tamási Balázs híre alapján)

A Könyvtári Intézet új kiadványa

Az olvasáskultúra fejlesztése

Koncepciók, programok, kampányok

EuroTéka EuroTéka EuroTéka EuroTéka EuroTéka

Az olvasáskultúra fejlesztése :
konceptiók, programok, kampányok. –
Budapest : KI, 2009. 143 p. (EuroTéka)
ISBN 978-963-201-636-8

A kötet tartalma:

Nemzetközi kitekintés

A könyvtárak szerepe néhány európai ország átfogó olvasásfejlesztési programjában:
A könyvkiadás és könyvterjesztés támogatásának szerepe az olvasáskultúra fejlesztésében
Amit a kutatásokból tudni lehet

Péterfi Rita–Nagy Attila: Adatok az olvasásról, a könyvtár-, a számítógép- és az
internethasználatról

Új utakon

Ládi László: Ügyfélkapu. Interaktív könyvtári portál könyvtárak és olvasók számára

Kardos András: konyvtar.hu

Sudár Annamária: „...ha a gyerkőc már úgyis ott ücsörög reggeltől estig” – avagy a világháló
mint elsődleges forrás(?)

A kiadvány megvásárolható a Könyvtári Intézet online áruházában (www.ki.oszk.hu/kiadvanyok).

(Ismeretetését a következő számok egyikében olvashatják. A szerk.)